

Департамент культури, національностей, релігій та
охорони об'єктів культурної спадщини

Одеської обласної державної адміністрації
Одеська обласна універсальна наукова бібліотека
ім. М. Грушевського

Науково-методичний відділ

ІСТОРИЧНІ, МИСТЕЦЬКІ, КУЛЬТУРНІ ЮВІЛЕЇ 2021 року: ЗАВДАННЯ БІБЛІОТЕК

Методичні пропозиції

Одеса
2021

2021 рік ознаменований багатьма ювілейними та пам'ятними датами в житті України та світу.

Верховна Рада України з метою консолідації українського народу, збереження національної пам'яті, формування української ідентичності громадян 16 грудня 2020 року видала Постанову № 1092-IX «Про відзначення пам'ятних дат і ювілеїв у 2021 році»¹.

Пропонуємо популяризаторську та інформаційну роботу бібліотек в напрямку належного відзначення та гідного вшанування цих історичних дат розгорнути, використовуючи інноваційні підходи до її організації.

Бібліотекам необхідно також користуватись в цій популяризаторській діяльності виданням Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого «Знаменні дати і події 2021 року» (Культура і мистецтво) та Календарем знаменних та пам'ятних дат Одещини на 2021 рік, що опублікований на сайті КУ «ОУНБ ім. М. Грушевського».

Неабиякий успіх гарантується бібліотекам, які активно почнуть використовувати та популяризувати, особливо в напрямку реалізації Постанови Верховної ради, книги, що надійшли від Українського інституту книги у минулому та 2021 роках.

Враховуючи положення та напрямки державної Стратегії популяризації української мови «Сильна мова – успішна держава» та визначення 2021 року, як року промоції читання, просимо на виконання цих документів продумати та поповнити плани креативними заходами.

Доповнюючи плани діяльності бібліотек на 2021 рік, необхідно брати до уваги, що останнім часом відмічається все більша важливість нововведень у бібліотеках. Головна мета всіх новацій – це ефективне та комфортне обслуговування кожної людини. В нашу епоху, в яку бібліотеки існують сьогодні, є тільки одна умова – відповідати змінам, що відбуваються у суспільстві. В іншому разі бібліотечні функції перехоплять інші структури

Маємо надію, що нагадування про деякі інноваційні форми бібліотечної роботи допоможуть у розробці заходів та організації діяльності, спрямованої на гідне відзначення означених подій.

---

¹ Про відзначення пам'ятних дат і ювілеїв у 2021 році : [Постанова Верховної Ради України № 1092-IX від 16.12.2020 р.] // Верховна Рада України. Дата оприлюднення: 16.12.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1092-20#Text>. (дата звернення: 05.01.2021).

- Бібліокафе – форма заходу, побудованого за типом кафе, де в меню замість блюд подаються книги (автори, міні-заходи). Наприклад, в "Бібліомену" входять книги на будь-який смак: від невігядливих книжкових страв до самих смачних і вишуканих!
- Бібліомікс – (англ. "mix" – змішувати) – це може бути бібліографічний огляд за окремою темою, до якого можна включити бібліотечні документи за різними видами: книги, періодичні видання, відео-, кіно-, фоно-, фото- документи, електронні видання, плакати, посилання на інформаційні ресурси та ін.
- Бібліотечний бульвар – захід, що проводиться на вулиці з метою реклами книги і читання.
- Бібліотечний консалтинг (Консалтинг (англ. consulting – консультування)² – консультування з питань бібліотечної справи. Основна мета консалтингу полягає в поліпшенні якості керівництва, підвищенні ефективності діяльності бібліотеки в цілому і збільшенні індивідуальної продуктивності праці кожного працівника.
- Бібліотрансформер – це максимально повно представлена факто- та бібліографічна інформація щодо об'єкту бібліографування, на основі якої можна сформувати інші форми бібліографічних видань. Складається він з декількох складових модулів, а саме: книжкова закладка – інформаційна листівка або флайер – інформаційно-бібліографічний словничок – мультимедійний урок-презентація – бібліографічний покажчик – відео-вікторина – відео-урок.
- Бібліофреш – (англ. fresh – свіжий) бібліографічний огляд книжкових новинок³.
- Бібліошопінг – форма масового заходу, в ході якого один учасник заходу пропонує іншому учаснику «придбати» книгу з фонду бібліотеки прорекламувавши її⁴.

---

² **Консалтинг** // Вікіпедія. Відред.: 04.08.20. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Консалтинг> (дата звернення: 11.01.2021).

³ **Бібліофреш** // Google search. URL: <https://www.google.com/Бібліофреш> (дата звернення: 11.01.2021).

⁴ **Бібліошопінг** // Google search. URL: <https://www.google.com/Бібліошопінг> (дата звернення: 11.01.2021).

- Бук-слем (BOOK Slam) (від англ. slam штовхання, витіснення одне одного) – змагання на кращу "рекламну компанію" по просуванню обраної книги, можливо з елементами музичної театралізації⁵. Учасники діляться на декілька команд. Завдання команди полягає в тому, щоб якомога краще розрекламувати книжку. Головне, що команди отримують однакові книжки. І за окремих проміжок часу треба показати уміння донести до глядачів свої емоції і почуття. Таким чином, рекламна книжкова компанія повинна змусити купити, тобто прочитати книгу. Кращу рекламну книжкову компанію визначає журі, до складу якого можуть входити як глядачі так і бібліотекарі.
- Відкритий мікрофон – (відкрита трибуна) – ціннісно-орієнтована діяльність в ситуації діалогу на задану актуальну тему, заснована на принципах демократії і плюралізму думок. Передаючи один одному імпровізований мікрофон (виходячи до трибуни), читачі вільно висловлюють свою точку зору, задають гострі питання. Виступи читачів повинні бути короткими, небанальними, пов'язаними з реальним життям.
- Геокешинг – ("geocaching", від грец. "Geo" – Земля, англ. "Cache" – тайник) – це захоплююча гра, в якій присутні: подорож, знаходження місця розташування заданих об'єктів, пошук інформації про об'єкти та відповідей на запитання⁶.
- Гурман-вечір – аматорів .... жанру – вечір, присвячений певному жанру літератури, підготовлений з урахуванням підкреслення («смакування») кращих сторін даного жанру.
- Караван історій – захід, що складається з самих цікавих історій, пов'язаних з найвідомішими людьми, історичними місцями, традиціями і подіями.
- Караван книг – захід, присвячений презентації декількох книг як однієї, так і різної тематики. Наприклад: караван новинок, караван забутих книг.
- Книжкова виставка-інсталяція – виставка, яка представляє собою просторову композицію, створену з різноманітних елементів – книг, журналів, побутових предметів, промислових

---

⁵ Бук-слем // Google search. URL: <https://www.google.com/Бук-слем> (дата звернення: 11.01.2021).

⁶ Геокешинг // Вікіпедія. Відред.: 16.11.20. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Геокешинг> (дата звернення: 11.01.2021).

виробів та матеріалів, природних об'єктів, фрагментів текстової та візуальної інформації

- Книжковий дрес-код – форма масового заходу, на якому презентують саме ті книги, які можна вважати обов'язковою складовою іміджу сучасної людини.
- Коворкінг – (англ. co-working, спільно працюють) – це модель роботи, в якій учасники, залишаючись незалежними і вільними, використовують загальний простір для своєї діяльності⁷.
- Коучинг (від англ. coaching – навчання, тренерство) – це метод сучасного консультування, що сприяє ефективному досягненню поставленої мети та виявляється в конкретних результатах.⁸
- Літературний гороскоп – захід, побудований по типу гороскопу, де література (книги, автори) підібрана за знаками того чи іншого гороскопу.
- Майданчик – захід на будь-яку тему, який проводять на обмеженій території.
- Нон-стоп – захід, присвячений читанню віршів на одну тему, або одного автора, або авторських.
- Ностальгія – захід, розважально-публіцистичного характеру, присвячений минулому (наприклад, «книги, які користувалися популярністю в минулому», «що читали наші батьки», «незаслужено забуті книги» та ін.).
- Поетичний зорепад – захід, присвячений шедеврам поезії або популярним поетам, що вимагає читання віршів.
- Сторітелінг (від. англ. storytelling – розповідання історій) — це спосіб передачі інформації через розповідання історій⁹.
- Флешбек (англ. flash – спалах, осяяння; back – назад), відхилення від оповідання в минуле: сюжетна лінія переривається, і читач спостерігає дії, які відбувалися раніше¹⁰.

---

⁷ **Коворкінг** // Вікіпедія. Відред.: 28.04.20. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Коворкінг> (дата звернення: 12.01.2021).

⁸ **Коучинг** // Вікіпедія. Відред.: 27.09.20. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Коучинг> (дата звернення: 12.01.2021).

⁹ **Оповідь (процес)** // Вікіпедія. Відред.: 06.08.20. URL:

[https://uk.wikipedia.org/wiki/Оповідь_\(процес\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/Оповідь_(процес)) (дата звернення: 12.01.2021).

¹⁰ **Флешбек** // Вікіпедія. Відред.: 22.11.2020. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Флешбек> (дата звернення: 12.01.2021).

- Флешбук – презентація або знайомство з цікавими книгами за допомоги цитат, ілюстрацій, особистих переживань та іншої інформації про книгу.

Форми сучасних бібліотечних виставок:

- виставка-вікторина – передбачає наявність питань вікторини і експозицію літератури, яка допомагає читачеві знайти відповіді на запитання;
- виставка-вернісаж – демонстрація картин або репродукцій;
- виставка-діалог – це діалог двох точок зору, двох авторів, де експонується література авторів із діаметрально протилежними поглядами на проблему питання;
- виставка-роздум – із цікавих для читачів гостропроблемних тем із представленням двох чи більше поглядів на це питання та відповідних груп літератури;
- експрес-виставка – це позапланова оперативна виставка з актуальної теми, книги, статті;
- виставка-досьє є виставкою документів, фактів, даних, творів із певного питання, за допомогою яких користувачеві надається можливість самостійно визначити свою позицію, дати відповідну оцінку події, явищу;
- виставка-подорож – література про подорожі та відкриття, мандрівки на далекі незвідані планети;
- виставка-хобі – на цій виставці поряд із книгами, статтями з періодики експонуються предмети, власноручні вироби виготовлені за порадами, кресленнями, схемами, викройками з представлених книг, журналів;
- виставка книжкових ілюстрацій – демонструє розкриті ілюстровані книги з будь-якої теми, але акцент робить на ілюстрації. Будуть цікаві виставки одного художника, до книг одного жанру.
- виставка-ікебана – представляються книги на тему виставки; обов'язкова наявність композицій із квітів, виготовлених дітьми за допомогою батьків, керівників гуртків.
- виставки-аукціони, презентації – поєднують літературу про окремого народного майстра чи окремих вид народної творчості з популяризацією самих виробів;
- виставка-прем'єра – один з кращих методів популяризації нових надходжень до бібліотеки;

- виставка-екскурсія – популяризація музеїв, цікавих місць України чи світу;
- виставка-порада – на виставці розміщуються книги, які пояснюють, підказують, радять з якогось питання;
- виставка-реквієм – демонструються книги, присвячені якійсь незабутній історичній події;
- виставка-календар – виставляються книги, які висвітлюють ту чи іншу дату, яка відзначатиметься найближчим часом (свята, знаменні події, ювілеї видатних митців, відомих людей);
- електронні виставки – це показ книги через сайт, який супроводжується виступом бібліотекаря;
- мультимедійна виставка – поєднання різних форм подання інформації: текстової, графічної, звукової, нерухомих та рухомих зображень за допомогою нових інформаційних технологій;
- творча галерея – розгорнута тематична виставка-експозиція, яка поєднує у собі книги та предметні аксесуари, презентує результати творчої діяльності митців, науковців, бібліотекарів, студентів, школярів;
- виставка-реклама – рекламує друковані видання;
- озвучена виставка – виставка із звуковим супроводом (голосом, музикою та ін.)

Головне, що сьогодні вважаємо для бібліотечного працівника та що забезпечить ефективність роботи – це ентузіазм, активність, вміння зацікавити, залучити знавців питання та шановних осіб до популяризації теми, вміння творчо мислити та власну інформованість щодо обговорюваного питання.

Окремими яскравими циклами заходів, розрахованими на весь 2021 рік, бібліотеки відзначатимуть такі історичні дати та ювілеї народження осіб, які становлять славу України:

- 870-річчя **Ігоря Святославича**¹¹. Історичні і літературні вечори про славетного ювіляра можна назвати «Наймогутніший український князь Ігор Святославич», «Слава про князя Ігоря йде світами», «Талановитий полководець, безстрашний воїн України». Радимо використовувати і автентичний твір «Слово о полку Ігоревім, Ігоря сина Святослава, внука Олега» і переклад українською мовою Максима Рильського «Слово о полку Ігоревім»¹². Акція читання цього твору може бути організована за методикою використанням відкритого мікрофону та аматорів художнього читання.
- 150-річчя народження **Лесі Українки**¹³, (Лариси Косач-Квітки), письменниці, перекладачки, однієї з центральних постатей національної культури; Юнеско бере участь в ознаменуванні цієї дати. Загальна назва цього циклу може бути цитатою з віршів поетеси «Я хочу крізь сльози сміятись, серед лиха співати пісні...», або «Ні, я жива, я буду вічно жити...», «Стане початком тоді мій кінець...».
- 30 років з дня ухвалення Верховною Радою України **Акту проголошення незалежності України (24.08.1991)**¹⁴. Загальна назва цього циклу може бути «Ти одна неподільна, Україно моя вільна» і включатиме щоквартальні заходи;
- 30 років з дня проведення **Всеукраїнського референдуму на підтвердження незалежності України (01.12.1991 року)**¹⁵. Заходи з цієї теми органічно приєднуються до циклу заходів , присвячених 30-річчю незалежності держави;

---

¹¹ **Котляр М. Ф.** Ігор Святославич // Енциклопедія історії України. Т. 3. Е-Й / редкол. В. А. Смолій та ін. НАН України. Ін-т історії України. Київ : Наук. думка, 2005. С. 412-413. Дата публ.: 2005. URL: http://resource.history.org.ua/Igor_Svjatoslavych. (дата звернення: 11.01.2021).

¹² **Слово о полку Ігоревім, Ігоря сина Святославового, внука Олегового.** Слово про Ігорів похід : поема / [упоряд. М. Г. Рильський ; пер. зі старорос. М. Т. Рильського ; післямова М. Грушевського]. Вид. перероб. Київ, 2015. 183 с. : іл. Текст старорос., укр.

¹³ **Левченко Г. Д.** Леся Українка // Велика українська енциклопедія. Дата оприлюднення: 25.02.2020. URL: https://vue.gov.ua/Леся_Українка. (дата звернення: 14.01.2021).

¹⁴ **Литвин В. М.** Акт проголошення незалежності України // Енциклопедія історії України. Т. 1. А-В / редкол. В. А. Смолій та ін. НАН України. Ін-т історії України. Київ : Наук. думка, 2003. С. 57-58. Дата публ.: 2003. URL: http://www.history.org.ua/?termin=Akt_proholoshennia. (дата звернення: 11.01.2021).

¹⁵ **Всеукраїнські референдуми** // Вікіпедія. Відред.: 19.04.2020. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Референдуми_в_Україні. (дата звернення: 12.01.2021).

- 30 років з дня створення Збройних Сил України (06.12.1991 року)¹⁶. Яскравість цієї тематики поповнить заходами, присвяченими героїчним діям щодо захисту незалежності та територіальної цілісності держави, заходами, присвяченими розкриттю значимості Дня захисника України та Дня козацтва – 14 жовтня;
- 25 років з дня ухвалення Верховною Радою України **Конституції України** (28.06.1996)¹⁷;
- 25 років введення в обіг національної грошової одиниці – гривні (02.09.1996)¹⁸;
- 155 років з дня народження **Михайла Грушевського**¹⁹. Цій події має бути присвячена участь кожної бібліотеки в обласному щорічному літературному фестивалі пам'яті Михайла Грушевського.

Враховуючи великий обсяг відомих, великих українців, імена яких означені у Постанові Верховної Ради, пропонуємо розповідь про життя та діяльність деяких з цих осіб приєднати до відзначення названих дат історії держави. Це сприятиме розширенню знань про історію, літературу, економіку, про творців та учасників визначних подій.

Пропонуємо до заходів, присвячених 30-м роковинам Акту незалежності України та Всеукраїнському референдуму, з приводу цих подій, приєднувати розповідь про наступних осіб – учасників боротьби за незалежність України у ХХ столітті, імена яких названі у Постанові Верховної Ради України: **Сергія Тимошенка**²⁰ (архітектора, громадського

---

¹⁶ Історія створення Збройних Сил України // Захист України. URL:

<https://sites.google.com/site/zahist56/istoria-stvorennja-zbrojnih-sil-ukraieni#>. (дата звернення: 14.01.2021).

¹⁷ **Горобець С.** Як Україна отримала свою Конституцію // Укр. Ін-т нац. пам'яті. Дата публ.: 18.06.2019. URL: <https://uinp.gov.ua/pres-centr/novyny/yak-ukrayina-otrymala-svoju-konstytuciyu1>. (дата звернення: 14.01.2021).

¹⁸ **Історія гривні** // Нац. банк України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/uah/uah-history>. (дата звернення: 14.01.2021).

¹⁹ **Верба І. В.** Грушевський Михайло Сергійович // Енциклопедія історії України. Т. 2. Г-Д / редкол. В. А. Смолій та ін. НАН України. Ін-т історії України. Київ : Наук. думка, 2004. С. 232-235. Дата публ.: 2004. URL: http://resource.history.org.ua/Grushevsky_M_S. (дата звернення: 14.01.2021).

²⁰ **Власенко В. М.** Сергій Тимошенко на ниві архітектури і політики // Сад укр. модерну. URL <https://parafia.org.ua/SUM/biblio/tvorci/sergij-timoшенко-na-nivі-архітектури/>. (дата звернення: 16.01.2021).

та державного діяча), **Євмена Лукасевича**²¹ (дипломата, журналіста, лікаря, міністра охорони здоров'я Уряду УНР), **Тетяну Маркус**²² (учасницю антинацистського Руху Опору, Герою України), **Леоніда Полтаву**²³ (громадського та політичного діяча, письменника, журналіста), **Петра Ящика**²⁴ (мецената, громадського діяча, засновника Міжнародного конкурсу знавців української мови), **Осипа Дяківа**²⁵ (учасника антинацистського Руху Опору, громадського та політичного діяча) та ін.

Яскравими та креативними розповідями про військових діячів, учасників вигнання нацистів з території України та боротьби за незалежність України в ХХ столітті, пропонуємо поповнити заходи, присвячені 30-річчю створення Збройних Сил України та Дню захисника України. Це буде розповідь, бажано шоквартальна, про **Леоніда Перфецького**²⁶ (військового діяча, художника-баталіста), **Володимира Щигельського**²⁷ (військового та політичного діяча, поручика УПА), **Василя Ковтуна**²⁸ (військового діяча), **Павла Писаренка**²⁹ (військового діяча, учасника вигнання нацистів з території України), **Євгена Коновальця**³⁰ (військового та політичного діяча, голови Організації

---

²¹ **Ганіткевич Я. В.,** Ціборовський О. М. Лукасевич Євмен Кирилович // Енциклопедія сучас. України. Дата оновлення: 2017. URL http://esu.com.ua/search_articles.php?id=59097. (дата звернення: 16.01.2021).

²² **Маркус Тетяна Йосипівна** (21.09.1921 – 29.01.1943) // Герої України. URL <http://www.ukrheroes.com.ua/MarkusTY.html>. (дата звернення: 16.01.2021).

²³ **Полтава Леонід Едвардович** // Вікіпедія. Відред.: 19.01.2021. URL https://uk.wikipedia.org/wiki/Полтава_Леонід_Едвардович. (дата звернення: 19.01.2021).

²⁴ **Ящик Петро Дмитрович** // Вікіпедія. Відред.: 23.12.2020. URL https://uk.wikipedia.org/wiki/Ящик_Петро_Дмитрович. (дата звернення: 19.01.2021).

²⁵ **1921 – народився Осип Дяків-Горновий**, член Української головної визвольної ради // Укр. Ін-т нац. пам'яті. Дата публ.: 21.06.2019. URL: <https://uinp.gov.ua/istorychnyy-kalendar/cherven/21/1921-narodyvsya-osyp-dyakiv-gornovyy-chlen-ukrayinskoj-golovnoyi-vyzvolnoyi-rady>. (дата звернення: 16.01.2021).

²⁶ **Ворон Б. Митець та боєць Леонід Перфецький** // Артеc : мистец. альм. Дата публ.: 20.09.2015. URL: <https://artes-almanac.com/perfetskyi/>. (дата звернення: 16.01.2021).

²⁷ **Щигельський Володимир Омелянович** // Вікіпедія. Відред.: 08.10.2020. URL https://uk.wikipedia.org/wiki/Щигельський_Володимир_Омелянович. (дата звернення: 11.01.2021).

²⁸ **Ковтун Василь Юхимович** // Вікіпедія. Відред.: 03.10.2020. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Ковтун_Василь_Юхимович. (дата звернення: 11.01.2021).

²⁹ **Писаренко Павло Трохимович** // Вікіпедія. Відред.: 04.10.2020. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Писаренко_Павло_Трохимович. (дата звернення: 11.01.2021).

³⁰ **Коновалець Євген Михайлович** // Вікіпедія. Відред.: 18.01.2021. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Коновалець_Євген_Михайлович. (дата звернення: 18.01.2021).

українських націоналістів), **Володимира Сербулова**³¹ (військового діяча, учасника вигнання нацистів з території України), Петра Ганжі³² (військового діяча, начальника дивізії Дієвої Армії УНР), **Миколи Юнаківа**³³ (військового та громадського діяча, генерал-полковника Армії УНР), **Антіна Кравса**³⁴ (військового діяча, генерал-чотаря УГА).

Особливо увагу, розкриваючи тематику, присвячену Збройним Силам держави, пропонуємо приділити особам військових – учасників Другої світової війни. Це – **Василь Сенько**³⁵, військовий льотчик; **Георгій Береговий**³⁶, військовий льотчик, льотчик-космонавт, генерал-лейтенант авіації; **Ніна Онілова**³⁷, учасниця оборонних боїв на території України в роки Другої світової війни; **Арсентій Мальон**³⁸, військовий льотчик та інші. В цій роботі необхідно приділити увагу пам'яті про місцевих військових, бойові подвиги яких складають славу збройних сил.

Впевнені, що бібліотеки мають змогу оформити яскраві виставки, присвячені Українській Повстанській Армії, особам ювілеї яких відмічені у Постанові Верховної Ради, як учасників боротьби за

---

³¹ **Сербулов Володимир Федорович** // Вікіпедія. Відред.: 04.10.2020. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Сербулов_Володимир_Федорович. (дата звернення: 18.01.2021).

³² **Ганжа Петро Андрійович** // Вікіпедія. Відред.: 17.07.2020. URL:

https://uk.wikipedia.org/wiki/Ганжа_Петро_Андрійович. (дата звернення: 14.01.2021).

³³ **Науменко К. Є.** Юнаків Микола Леонтійович // Енциклопедія історії України. Т. 10. Т-Я / редкол. В. А. Смолій та ін. НАН України. Ін-т історії України. Київ : Наук. думка, 2013. С. 699. Дата публ.: 2013. URL: http://resource.history.org.ua/Yunakiv_M. (дата звернення: 11.01.2021).

³⁴ **Науменко К. Є.** Кравс Антін // Енциклопедія сучас України. Дата оновлення: 2014. URL: http://esu.com.ua/search_articles.php?id=2409. (дата звернення: 11.01.2021).

³⁵ **Поїздник І. І., Руденко Н. М.** Сенко Василь Васильович // Енциклопедія історії України. Т. 9. Прил-С / редкол. В. А. Смолій та ін. НАН України. Ін-т історії України. Київ : Наук. думка, 2012. С. 532-533. Дата публ.: 2012. URL: http://resource.history.org.ua/Senko_V. (дата звернення: 12.01.2021).

³⁶ **Шевела Ю.** Україна космічна: Георгій Тимофійович Береговий // Street Astronomy. URL: <http://www.streetastronomy.com.ua/articles/ukrayina-kosmichna-georgij-tymofijovych-beregovyj.html>. (дата звернення: 14.01.2021).

³⁷ **Озерянская И.** Онілова Ніна Андреевна (1921-1942) // Они оставили след в истории Одессы : одес. биограф. справочник. URL: <http://odessa-memory.info/index.php?id=383>. (дата звернення: 15.01.2021).

³⁸ **Мальон Арсентій Антонович** // Вікіпедія. Відред.: 22.05.2019. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Мальон_Арсентій_Антонович. (дата звернення: 12.01.2021).

незалежність України в ХХ столітті: **Роману Клячківському**³⁹, організатору і першому командирі УПА, **Ростиславу Волошину**⁴⁰, полковнику УПА.

Проводячи цикл заходів щодо 25-річчя ухвалення Конституції України («Конституція України, як суверенна воля українського народу», «Конституція України і історія українського державотворення»), пропонуємо приєднати до виставок, читань, круглих столів розповідь про юристів, означених ювілярами в Постанові Верховної Ради. Виставку, присвячену українським юристам-ювілярам можна назвати «Ніхто не стоїть понад законом».

Цикл заходів, присвячених 25-річчю введення в обіг гривні, крім розповіді про історію українських грошових одиниць, поповнить розповідями про видатних економістів, означених в Постанові Верховної Ради: 200-річчя **Івана Вернадського**⁴¹, 140-річчя **Сергія Остапенка**⁴².

Бібліотеки, продовжуючи роботу щодо відзначення 100-річчя Української революції, з гідним пієтетом, шаною розкажуть про важливу дату державної історії, особливо відмічену у Постанові Верховної Ради – 100-річчя із часу проведення **Другого Зимового походу Армії УНР**⁴³ та розстрілу вояків Армії УНР біля містечка Базар. Назвемо історичні читання та виставки з цієї теми «Листопадовий рейд та лицарі Базару», або «Спадкоємці козацької слави» та зробимо наші заходи більш теплими та інформативними, розповівши одночасно про наступні особи:

---

³⁹ **Веденєв Д. В.** Клячківський Дмитро-Роман Семенович // Енциклопедія сучас. України. Дата оновлення: 2013. URL: http://esu.com.ua/search_articles.php?id=8656. (дата звернення: 16.01.2021).

⁴⁰ **Марчук І.** Пам'яті Голови Великого Збору УГВР Ростислава Волошина // Укр. визвольний рух: наук. зб. Львів, 2005. № 5. С. 167-176. Дата публ.: 11.08.2014. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/67109>. (дата звернення: 05.01.2021).

⁴¹ **Вернадський Іван Васильович** // Вікіпедія. Відред.: 18.01.2021. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Вернадський_Іван_Васильович. (дата звернення: 18.01.2021).

⁴² **Осташко Т. С.** Остапенко Сергій Степанович // Енциклопедія історії України. Т. 7. Мі-О / редкол. В. А. Смолій та ін. НАН України. Ін-т історії України. Київ : Наук. думка, 2010. С. 672. Дата публ.: 2010. URL: http://resource.history.org.ua/Ostapenko_S. (дата звернення: 12.01.2021).

⁴³ **Литвин С. Х.** Другий зимовий похід // Енциклопедія сучас. України. Дата оновлення: 2008. URL: http://esu.com.ua/search_articles.php?id=21890. (дата звернення: 16.01.2021).

Івана Литвиненка⁴⁴, полковника Армії УНР, **Юрія Добриловського**⁴⁵, полковника медичної служби Армії УНР, **Миколу Чижевського**⁴⁶ підполковника Армії УНР.

Інтерес і повагу користувачів бібліотек викликатимуть заходи, що стали вже традиційними в популяризаторській діяльності. Це історичні, поетичні, літературні читання та виставки, присвячені великим репресованим українцям. Даного року зверніть увагу на розповідь про ювілеї тих, хто відмічений у Постанові Верховної Ради України : 150-річчя **Миколи Вороного**⁴⁷, 130-річчя **Федора Ернста**⁴⁸, 150-річчя **Агатангела Кримського**⁴⁹, 150-річчя **Євгена Кузьміна**⁵⁰, 140-річчя **Олександра Пучківського**⁵¹, 160-річчя **Яківа Жарка**⁵².

Традиційно відмічаючи історичну дату, у 2021 – це 8-а річниця Революції гідності, необхідно розповідати про її героїв, про героїв Небесної Сотні. У Постанові Верховної Ради відмічені ювілеї

---

⁴⁴ **Розвідник Армії Української Народної Республіки Литвиненко Іван Данилович** // Гол. упр. розвідки М-ва оборони України | Галерея героїв. URL: <https://gur.gov.ua/content/lytvynenko-ivan-danylovych.html>. (дата звернення: 16.01.2021).

⁴⁵ **Добриловський Юрій Митрофанович** (Dobrylovskij Jurij) (07.01.1891 – 11.07.1955) // Віртуальний некрополь укр. еміграції. URL: <http://necropolis.uinp.gov.ua/burial?id=2301545343931647487>. (дата звернення: 16.01.2021).

⁴⁶ **Чижевський Микола Павлович** // Вікіпедія. Відред.: 10.01.2021. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Чижевський_Микола_Павлович. (дата звернення: 16.01.2021).

⁴⁷ **Микола Вороний** // Укр літ. URL: <https://ukrclassic.com.ua/katalog/v/voronij-mikola/1157-mikola-voronij-biografiya>. (дата звернення: 17.01.2021).

⁴⁸ **Білокінь С. І. Ернст Федір Львович** // Енциклопедія сучас. України. Дата оновлення: 2008. URL: http://esu.com.ua/search_articles.php?id=18002. (дата звернення: 16.01.2021).

⁴⁹ **Герашенко М. В. Кримський Агатангел Юхимович** // Укр. бібл. енциклопедія. Дата публ.: 20.01.2015. Дата остан. ред.: 14.01.2021. URL: http://esu.com.ua/search_articles.php?id=18002. (дата звернення: 16.01.2021).

⁵⁰ **Кузьмін Євген Михайлович** // Вікіпедія. Відред.: 22.04.2020. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Кузьмін_Євген_Михайлович. (дата звернення: 17.01.2021).

⁵¹ **Амосова К. М. "Великий терор"** 1936-38 років серед академічної спільноти Київського медичного університету :[Олександр Митрофанович Пучківський (1881-1942)] // Нац. мед. ун-т ім. О.О. Богомольця. URL: <http://nmuofficial.com/nmu-175/kateryna-amosova-velykyj-teror-1936-38-rokiv-sered-akademichnoyi-spilnoty-kyyivskogo-medychnogo-universytetu-chastyina-ii/>. (дата звернення: 17.01.2021).

⁵² **Чумаченко В. К. Жарко Яків** // Енциклопедія сучас. України. Дата оновлення: 2008. URL: http://esu.com.ua/search_articles.php?id=20356. (дата звернення: 10.01.2021).

Героя України **Валерія Опанасюка**⁵³ і **Павла Мазуренка**⁵⁴, Героя Небесної Сотні, Героя України.

Бажано, щоб усі бібліотеки області інформували мешканців про значну дату, що буде відмічатись на державному рівні згідно з Постановою Верховної Ради України, – **200-річчя міста Болград**⁵⁵ (1821) Одеської області.

Необхідно забезпечити розповідь про ювілеї видатних осіб, про ювілеї подій також під час професійних Днів, означених у Календарі, виданому Національною бібліотекою України імені Ярослава Мудрого. Наприклад, пропонуємо розповідь про **Нестора Літописця**⁵⁶ приурочити до Дня музеїв, про видання **Требника Петра Могили**⁵⁷ та першої книги у Києво-Печерській лаврській друкарні до Всеукраїнського Дня бібліотек, розповідь про видатних акторів до Дня театру та ін., для чого бібліотекам необхідно уважно вивчити Постанову Верховної Ради, в якій кожна видатна особа точно описана, указана професія і її роль в історичних подіях.

Бібліотеки, маючи досвід відзначати пам'ятні дати в історії держави, повинні весь багатий ресурс документів та інформації використати, відмічаючи 100-ті роковини від початку масового штучного голоду 1921-1923 років (День пам'яті 27 листопада), 75-ті роковини масового штучного голоду 1946-1947 років (День пам'яті 27 листопада) та 80-ті роковини від початку масових репресій, здійснених гітлерівцями у Бабиному Яру (День пам'яті 29 вересня).

Пропонуємо обов'язково залучити для участі у кожному заході професіоналів, знайомих глибоко з темою. Бібліотечним працівникам радимо скористатись не тільки посиланнями, наданими в тексті, а й іншими матеріалами друкованих видань, Інтернет-ресурсів та статтями у соціальних мережах із зазначеної тематики.

---

⁵³ **Опанасюк Валерій Адамович** (20.05.1971 – 20.02.2014) // Герої України. URL <http://www.ukrgeroes.com.ua/OpanasyukVA.html>. (дата звернення: 16.01.2021).

⁵⁴ **Мазуренко Павло Анатолійович** (02.12.1971 – 22.12.2013) // Герої України. URL <http://www.ukrgeroes.com.ua/MazurenkoPA.html>. (дата звернення: 16.01.2021).

⁵⁵ **Болград** // Вікіпедія. Відред.: 31.12.2020. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Болград>. (дата звернення: 17.01.2021).

⁵⁶ **Нестор Літописець** // Вікіпедія. Відред.: 27.12.2020. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Кузьмін_Євген_Михайлович. (дата звернення: 17.01.2021).

⁵⁷ **Мірошніченко А.** «Требник Петра Могили»: символічне повернення // Укрінформ. Дата публ.: 02.01.2021. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-regions/3164124-trebnik-petra-mogili-simvoliczne-povernenna.html>. (дата звернення: 17.01.2021).

ІСТОРИЧНІ, МИСТЕЦЬКІ, КУЛЬТУРНІ ЮВІЛЕЇ 2021 року:
ЗАВДАННЯ БІБЛОТЕК [Текст] : метод. пропозиції / Департамент культури, національностей, релігій та охорони об'єктів культурної спадщини Одес. облдержадмін. ; Одес. обл. універс. наук. б-ка ім. М. Грушевського ; [упоряд. Ю. С. Амельченко ; комп'ют. наб. Ю. С. Амельченко ; заг. редагування О. М. Ласкевич ; відп. за вип. О. А. Булгакова]. – Одеса, 2021. – 15 с. – 15х21,5. – 40 прим. : б.ц.

Ксерокс ОУНБ
Зам. № 4 від 21.01.2021 р.
Тираж 40 прим.